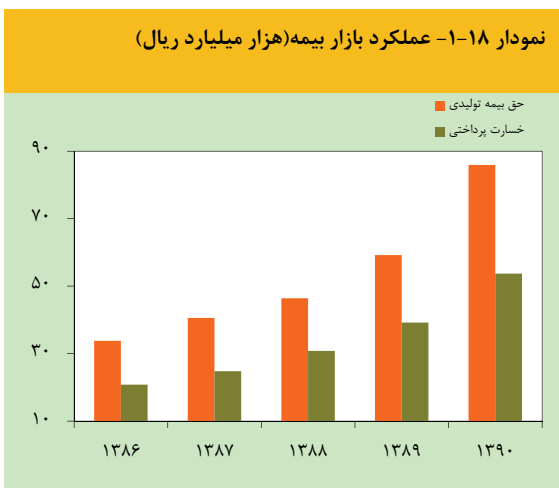

معادل ۴۴/۴ درصد به ۱۱۴۳/۲ هزار ریال در سال ۱۳۹۰ رسید. از این میزان، ۱۰۵۱/۸ هزار ریال (معادل ۹۲/۰ درصد) به سرانه بیمه‌های غیرزندگی و بقیه به سرانه بیمه‌های زندگی (عمر) تعلق داشت.

در سال ۱۳۹۰، ضریب نفوذ بیمه^(۵) در مقایسه با سال قبل با اندکی افزایش به ۱/۴ درصد رسید. این نسبت در بیمه‌های غیرزندگی معادل ۱/۳ درصد و در بیمه‌های زندگی (عمر) برابر ۰/۱ درصد بود.

۱۸-۱- عملکرد بازار بیمه

بررسی میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی تا حدودی نشان‌دهنده بازدهی شرکت‌های بیمه در هر رشته

۵- ضریب نفوذ بیمه، نسبت حق بیمه تولیدی به تولید ناخالص داخلی است.

عملکرد بازار بیمه کشور^{(۱)(۲)} در سال ۱۳۹۰ نشان‌دهنده تداوم روند رو به رشد شرکت‌های بیمه به‌ویژه شرکت‌های بیمه بخش غیردولتی بود؛ به طوری که سهم شرکت‌های بیمه غیردولتی از کل بازار بیمه (حق بیمه‌های تولیدی)^(۳) در پایان سال ۱۳۹۰ به ۵۳/۲ درصد رسید. در سال مورد بررسی، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیردولتی معادل ۸۵۹۰۸/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۴۵/۲ درصد رشد داشت. روند صعودی حق بیمه تولیدی در مقایسه با رشد بطئی جمعیت کشور طی سال‌های اخیر موجب شده است تا شاخص حق بیمه سرانه کشور^(۴) نیز از روندی صعودی برخوردار شود؛ به طوری که حق بیمه سرانه از ۷۹۱/۶ هزار ریال در سال ۱۳۸۹ با رشدی

۱- مطالب این فصل براساس «سالنامه آماری صنعت بیمه کشور، ۱۳۹۰» از انتشارات بیمه مرکزی ایران تهیه شده است.

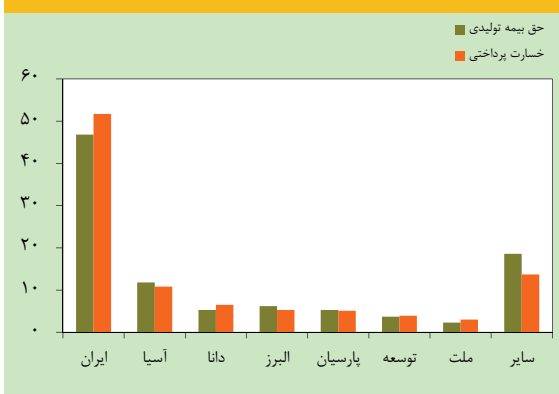
۲- بازار بیمه کشور متشکل از بیمه مرکزی ایران (ناظر دولت در بازار بیمه و متولی بیمه‌های بازرگانی)، شرکت بیمه دولتی ایران و شرکت‌های بیمه غیردولتی (دانا، آسیا، البرز، معلم، پارسیان، کارآفرین، سینا، رازی، ملت، امید، حافظ، توسعه، دی، سامان، نوین، ایران‌معین، پاسارگاد، میهن، آرمان، متقابل کیش، ما و کوثر) است. شرکت‌های بیمه ایران‌معین، امید، متقابل کیش و حافظ صرفاً دارای مجوز فعالیت در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌باشند. دو شرکت بیمه اتکایی امین و اتکایی ایرانیان نیز در زمینه بیمه‌های اتکایی فعالیت می‌نمایند.

۳- منظور مبالغ حق بیمه تولیدی بیمه‌نامه‌هایی است که طی دوره گزارش توسط موسسات بیمه صادر شده‌اند. این مبالغ در بیمه‌های غیرزندگی بر مبنای حق بیمه صادره و در بیمه‌های زندگی (عمر) بر مبنای حق بیمه‌های وصولی (دریافتی) لحاظ می‌شود.

۴- حق بیمه سرانه نشان‌دهنده میزان حق بیمه‌ای است که به طور متوسط هر نفر پرداخت کرده است و از تقسیم حق بیمه تولیدی صنعت بیمه بر جمعیت هر کشور به‌دست می‌آید.

شخص ثالث و مازاد (۴۹/۹ درصد) پرداخت شد. بعد از رشته مذکور، رشته‌های بیمه‌ای درمان، بدنه اتومبیل و زندگی (عمر) به ترتیب با ۲۷/۸، ۷/۷ و ۴/۳ درصد بیشترین سهم از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. در مجموع، ۵۹/۰ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در سال مورد بررسی بابت پوشش ریسک‌های مربوط به رانندگی و اتومبیل (بیمه‌نامه‌های شخص ثالث و مازاد، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) بود. در این سال شرکت بیمه دولتی ایران به تنهایی ۵۱/۷ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه را به خود اختصاص داد. سهم شرکت‌های بیمه غیردولتی از خسارت‌های پرداختی ۴۸/۳ درصد بود. در این میان، بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیردولتی به شرکت‌های بیمه آسیا (۱۰/۸ درصد)، دانا (۶/۵ درصد)، البرز (۵/۳ درصد) و پارسپان (۵/۱ درصد) اختصاص داشت.

نمودار ۱۸-۲- سهم شرکت‌های بیمه از میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی در سال ۱۳۹۰ (درصد)

۱۸-۱-۳- ضریب خسارت

ضریب خسارت^(۱) بازار بیمه کشور در سال ۱۳۹۰ معادل ۷۶/۶ درصد بود که نسبت به رقم مشابه سال قبل ۲/۰ واحد

۱- «ضریب خسارت»، حاصل نسبت «خسارت واقع شده» به «حق بیمه عاید شده» است و نشان می‌دهد که چند درصد از حق بیمه‌ها بابت خسارت خطرهای تحت پوشش به بیمه‌گذاران برگشت داده شده یا خواهد شد. «حق بیمه عاید شده» شامل مجموع حق بیمه صادره و تفاضل ذخیره حق بیمه ابتدا و پایان سال است. همچنین، «خسارت واقع شده» عبارت از حاصل جمع خسارت‌های پرداختی و تفاوت بین خسارت‌های معوق انتها و ابتدای هر دوره مالی است.

بیمه‌ای است. مقایسه این دو شاخص با تعداد بیمه‌نامه و تعداد خسارت، می‌تواند حجم فعالیت شرکت‌های بیمه را در هر رشته بیمه‌ای مشخص کند.

۱۸-۱-۱- حق بیمه تولیدی

در سال ۱۳۹۰، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیردولتی معادل ۸۵۹۰۸/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۴۵/۲ درصد رشد داشت. رشته شخص ثالث و مازاد با سهمی معادل ۴۵/۲ درصد همانند سال‌های قبل بیشترین سهم حق بیمه تولیدی از کل سهم بازار را داشت. پس از آن، بیشترین سهم به ترتیب به رشته‌های درمان (۱۷/۷ درصد)، زندگی (عمر) (۸/۰ درصد)، بدنه اتومبیل (۷/۳ درصد)، مسئولیت (۵/۳ درصد) و آتش‌سوزی (۴/۸ درصد) اختصاص داشت. در سال مورد بررسی، حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه در خصوص رشته بیمه‌ای باربری با کاهش و سایر رشته‌های بیمه‌ای با افزایش همراه بود. در میان حق بیمه رشته‌های مختلف، حوادث راننده، نفت و انرژی، شخص ثالث و مازاد، زندگی (عمر)، کشتی و مسئولیت به ترتیب از بیشترین رشد در بین رشته‌های بیمه‌ای برخوردار بودند.

در این سال شرکت بیمه دولتی ایران سهمی معادل ۴۶/۸ درصد و شرکت‌های بیمه غیردولتی سهمی معادل ۵۳/۲ درصد از کل حق بیمه‌های تولیدی بازار بیمه را دارا بودند. در این میان بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیردولتی به ترتیب به شرکت‌های بیمه آسیا (۱۱/۸ درصد)، البرز (۶/۲ درصد)، دانا (۵/۳ درصد)، پارسپان (۵/۳ درصد) و توسعه (۳/۷ درصد) اختصاص داشت.

۱۸-۱-۲- خسارت پرداختی

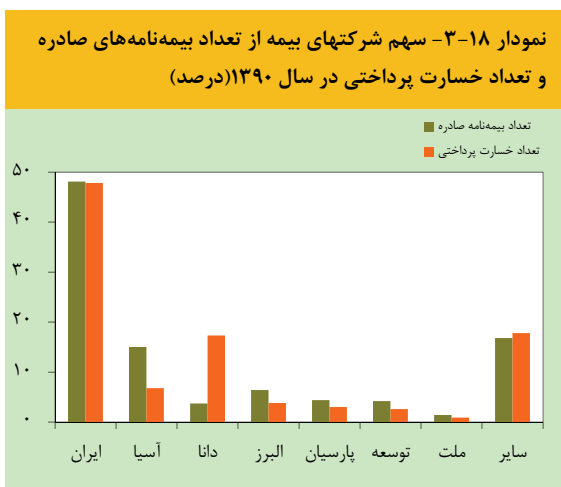
در سال مورد بررسی، میزان خسارت پرداختی بازار بیمه کشور ۵۳۶۹۹/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۸۹، رشدی معادل ۳۶/۹ درصد نشان می‌دهد. همانند سال‌های قبل، بیشترین سهم از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در رشته بیمه‌ای

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۰

میلیون مورد رسید که معادل ۵۱/۹ درصد از کل بیمه‌نامه‌های صادره بازار بیمه می‌باشد.

۱۸-۱-۵- تعداد خسارت پرداختی

تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در سال ۱۳۹۰ با ۶/۷ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۷/۱ میلیون مورد رسید. رشته بیمه‌ای درمان با ۸/۷ درصد رشد نسبت به سال قبل، بیشترین سهم از کل تعداد خسارت پرداختی بازار (۶۸/۶ درصد) را داشت؛ پس از آن رشته بیمه‌ای شخص ثالث و مازاد با رشد کاهنده ۲/۲ درصدی نسبت به سال قبل، ۲۰/۸ درصد از کل بازار را به خود اختصاص داد. در مجموع، رشته‌های بیمه‌ای بدنه اتومبیل، شخص ثالث و مازاد و درمان ۹۵/۷ درصد از کل تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. بررسی آمار مربوط به تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد در این سال شرکت بیمه دولتی ایران ۴۷/۸ درصد از کل تعداد خسارت‌های بازار بیمه کشور را پرداخت کرد. در سال مورد بررسی، تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه غیردولتی (شامل دانا، آسیا و البرز) با ۱/۴ درصد کاهش رشد نسبت به سال قبل به ۳/۷ میلیون مورد رسید که معادل ۵۲/۲ درصد از تعداد کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه می‌باشد.

درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۰، ضریب خسارت رشته بیمه‌ای شخص ثالث و مازاد ۸۹/۸ درصد بود که در مقایسه با سال قبل ۲/۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. به طور کلی، ضریب خسارت رشته‌های درمان، شخص ثالث و مازاد و کشتی بالاتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۷۷/۹ تا ۱۰۰/۶ درصد و ضریب خسارت سایر رشته‌ها کمتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۱۰/۳ تا ۶۹/۰ درصد بود. ضریب خسارت شرکت بیمه دولتی ایران در سال ۱۳۹۰، ۸۰/۸ درصد بود. در بخش غیردولتی نیز ضریب خسارت ۷۲/۶ درصد بود که این ضریب بین ۲۸/۰ درصد برای شرکت بیمه «ما» تا ۱۰۶/۹ درصد برای شرکت بیمه «معلم» در نوسان بود.

جدول ۱۸-۱- عملکرد بازار بیمه

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۰	۱۳۸۹	
۴۵/۲	۸۵۹۰۸/۸	۵۹۱۶۱/۱	حق بیمه تولیدی (میلیارد ریال)
۳۶/۹	۵۳۶۹۹/۸	۳۹۲۲۳/۲	خسارت پرداختی (میلیارد ریال)
۲۰/۰ ^(۱)	۷۶/۶	۷۸/۶	ضریب خسارت (درصد)

ماخذ: سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۹۰، بیمه مرکزی ایران
۱- واحد درصد

۱۸-۱-۴- تعداد بیمه‌نامه صادره

در سال ۱۳۹۰، بازار بیمه کشور بیش از ۳۵/۳ میلیون فقره بیمه‌نامه صادر نمود که در مقایسه با سال قبل ۱۰/۵ درصد رشد داشت. از مجموع بیمه‌نامه‌های صادره، ۴۲/۱ درصد به بیمه شخص ثالث و مازاد اختصاص داشت. در مجموع، ۷۹/۵ درصد از کل بیمه‌نامه‌ها در این سال مربوط به بیمه‌نامه‌های اتومبیل (شخص ثالث و مازاد، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) بود. در این سال تعداد بیمه‌نامه صادره «اعتبار» بیشترین رشد (۱۷۰/۳ درصد) را در بین رشته‌های بیمه‌ای دارا بود. بررسی آمار مربوط به تعداد بیمه‌نامه‌های شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد که شرکت بیمه دولتی ایران ۴۸/۱ درصد از کل بیمه‌نامه‌های بازار بیمه کشور را صادر کرد. تعداد کل بیمه‌نامه‌های صادره شرکت‌های بیمه غیردولتی (شامل شرکت‌های بیمه دانا، آسیا و البرز) در سال ۱۳۹۰ با ۱۳/۲ درصد رشد نسبت به سال گذشته به ۱۸/۳

۱۸-۲- شرکت‌های بیمه

ایران، سینا، ایران‌معین و نوین در مقایسه با سال ۱۳۸۹ کاهش و ضریب خسارت بقیه شرکت‌های بیمه افزایش یافت.

۱۸-۳- دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه

در سال ۱۳۹۰، دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه با رشدی معادل ۲۶/۴ درصد به ۱۱۶۲۳۸/۸ میلیارد ریال رسید که علت عمده این امر، افزایش ۵۲/۵ درصدی مطالبات از بیمه‌گزاران، نمایندگان و بیمه‌گران در سمت دارایی‌ها و افزایش ۳۶/۱ درصدی ذخایر حق بیمه در سمت بدهی‌های شرکت‌های بیمه بود. سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت انجام شده توسط شرکت‌های بیمه در سال ۱۳۹۰ به ترتیب ۱۲/۳ و ۷/۵ درصد افزایش یافت. در این سال مطالبات از بیمه‌گزاران، نمایندگان و بیمه‌گران بیشترین سهم از دارایی‌های شرکت‌های بیمه را به خود اختصاص داد. در سال مورد گزارش، حقوق صاحبان سهام شرکت‌های بیمه ۱۱/۷ درصد افزایش یافت.

در سال مورد بررسی، رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه از نظر

تولید حق بیمه در مقایسه با سال قبل تغییر کرد و شرکت‌های بیمه ایران، آسیا، البرز، دانا، پارسیان و توسعه به ترتیب ۴۶/۸، ۱۱/۸، ۶/۲، ۵/۳، ۵/۳ و ۳/۷ درصد از حق بیمه بازار را بودند. همچنین، سهم شرکت‌های بیمه ایران، آسیا، دانا، البرز، پارسیان و توسعه از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه به ترتیب ۵۱/۷، ۱۰/۸، ۶/۵، ۵/۳، ۵/۱ و ۳/۹ درصد بود.

مقایسه شرکت‌های بیمه از لحاظ ضریب خسارت در سال

۱۳۹۰ نشان می‌دهد که در بین شرکت‌های بیمه، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه معلم، توسعه، ایران، سینا و رازی بیشتر از ضریب خسارت بازار بیمه بود. در سال مورد بررسی، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه غیردولتی دانا، حافظ، ملت، امید، دی، البرز،

جدول ۱۸-۲- خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه (۱)

(میلیارد ریال)

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۹۰	۱۳۸۹	
			دارایی‌ها
-۹/۹	۱۳۴/۰	۱۴۸/۶	دارایی‌های نامشهود
۳۲/۴	۹۸۳۱/۲	۷۴۲۵/۶	دارایی‌های ثابت مشهود
۷/۵	۲۳۶۴۲/۰	۲۱۹۸۳/۸	سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت
۲۸/۶	۵۰۹۸/۰	۳۹۶۳/۲	مطالبات بلندمدت
۹/۲	۸۸۰۳/۱	۸۰۶۵/۱	سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی
۱۲/۳	۱۰۹۲۱/۰	۹۷۲۳/۵	سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۵۲/۵	۲۸۵۱۴/۴	۱۸۶۹۷/۷	مطالبات از بیمه‌گزاران، نمایندگان و بیمه‌گران
۴۱/۰	۲۲۶۶۴/۱	۱۶۰۷۷/۹	سهم بیمه‌گران اتکالی از ذخایر فنی
۲۵/۵	۴۵۰۴/۴	۳۵۹۰/۴	موجودی بانکی و وجوه نقد
-۵/۹	۲۱۲۶/۷	۲۲۵۹/۹	سایر
۲۶/۴	۱۱۶۲۳۸/۸	۹۱۹۳۵/۸	جمع دارایی‌ها= جمع بدهی‌ها
			بدهی‌ها
۷۸/۷	۱۹۴۵/۶	۱۰۸۸/۸	بدهی به بیمه‌گزاران و نمایندگان
۱/۹	۶۰۴۸/۴	۵۹۳۶/۷	بدهی به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکالی
۴۹/۰	۱۴۲۱۹/۱	۹۵۴۳/۵	سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی
۳۶/۱	۴۵۹۶۹/۹	۳۳۷۶۴/۶	ذخایر حق بیمه
۱۶/۰	۱۱۸۸۲/۷	۱۰۲۴۳/۱	ذخیره خسارت معوق
۲۳/۴	۱۶۹۷/۵	۱۳۷۵/۷	ذخیره ریسک‌های منقضی نشده
۲۶/۱	۶۹۸۱/۶	۵۵۳۶/۶	سایر ذخایر فنی
۹/۹	۱۵۴۸/۲	۱۴۰۸/۳	حق بیمه سال‌های آتی
۱۵/۴	۶۸۷۹/۲	۵۹۶۳/۰	سایر بدهی‌ها(۲)
۱۱/۷	۱۹۰۶۶/۷	۱۷۰۷۵/۶	حقوق صاحبان سهام

۱- شامل شرکت‌های بیمه دولتی و بیمه غیردولتی می‌باشد.

ماخذ: بیمه مرکزی ایران

۲- شامل ذخیره مالیات بر درآمد، سود سهام، ذخیره مزایای پایان خدمات کارکنان و سایر بدهی‌ها می‌باشد.